

Rajapinnoilla kipinöi:

Luovuudesta itää kukkeaa liiketoimintaa

Tunteen paloon perustuvan luovan yritystoiminnan muuttaminen tuottavaksi liiketoiminnaksi on yksi alkaneen vuosikymmenen keskeisistä tavoitteista Suomessa.

Luova talous on hyvää vauhtia kasvamassa omaksi elinvoimaiseksi liiketoiminta-alueekseen. Muutamassa vuodessa Suomessa on tapahtunut jo paljon. Paljon on tavoitteen eteen silti vielä tehtävä, jotta luovien alojen yritykset näkyisivät varteenotettavina toimijoina teollisen tuotannon ja teknologiateollisuuden rinnalla maan kansainvälistä kilpailukykyä rakentamassa. Päämäärään pääseminen edellyttää laajaa yhteistyötä, jonka puutteen luovat toimijat kokevat olevan edelleen kehityksen suurimman kompastuskiven. Olennaista on tiedon sekä tarvittavan avun ja neuvojen saanti yhtälailla kuin erilaisten verkottumista edistävien tahojen

synnyttäminen ja yli toimialarajojen tapahtuva yhteistyö.

Huoli enemmän sielunpalolle kuin rahan takomiselle perustuvan liiketoiminnan elinkelpoisuuden kehittämisestä muuttui käsin kosketeltavaksi, kun yli 200 luovan talouden toimijaa jakoivat näkemyksiään Tampereella luovien alojen ja kulttuurin Pieniä Ihmeitä hanketapaamisessa.

Luoville kehittämisohjelmille on tilaus

Yksin tarpominen on voimien haaskausta luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelman johtaja **Kirsi Kaunisharjun** mielestä. Opetusministeriön kehittämisohjelma toteutuu hankkeina, joiden kautta syntyy teoksia, tekijänoikeuksia ja palveluja.

– Ohjelma on käynnistetty luovien alojen yrittä-

Pienistä ihmeistä suuria tekoja ovat valmiita tekemään myös tapahtumaan osallistuneet Anu Mänttari Helsingin kaupungin elinkeinopalveluista sekä Lasse Norrgård MediaCitystä Vaasasta.

yyden, liiketoiminnan, tuotekehityksen, innovaatiotoiminnan, tuottaja- ja manageritoiminnan sekä johtamisen osaamisen vahvistamiseksi, Kaunisharju selittää.

Ohjelmalle on ilmiselvästi ollut tilaus. Jokaisella rahoituskerroksella hakemuksia on ollut moninkertainen määrä verrattuna myönnettävissä olleeseen rahamäärään. Ohjelmassa on jäljellä kaksi hakukierrosta, syksyllä 2010 ja 2011. Kehittämishjelma jatkuu vuoteen 2013.

– Kehittämishjelma on toteutunut hyvin, vaikka välillä on ollut hankala löytää todella hyviä, monitoimialaisia tuote- ja palvelukehityshankkeita.

Kaunisharju sanoo olevansa tyytyväinen ohjelman tähänastiseen elinkaareen. Mukana on jo 14 hanketta, joista Luova Suomi toimii koko ohjelman koordinoijana. Projektijohtaja **Silja Suntola** kuvaa Luovan Suomen roolia valtakunnalliseksi verkottajaksi, kehittäjäksi sekä tiedon ja hyvien käytäntöjen levittäjäksi.

– Luovan Suomen on oltava myös yhteiskunnallisen keskustelun vauhdittaja. Luomalla keskusteluyhteys päättäjien, tutkijoiden, kehittäjien ja yrittäjien välille pystymme vaikuttamaan luovien alojen ja talouden toimintaedellytysten kehittämiseen laaja-alaisesti, Suntola kuvaa.

Yli aluerajojen verkottujat ovat voittajia

Yhteistyön tarve eri ohjelmien ja erilaisten hankkeiden kanssa on ilmeinen. Tästä antoivat palautetta useat tapahtumaan osallistuneet.

– Käytännöt vaihtelevat eri puolilla maata suuresti. Tukijoiden näkemyksiin tarvitaan ennakkoluulottomuutta lisää. Lisää tarvitaan myös rahaa testauksiin, huomautti muiden muassa MaaseutuPlus-lehden toimittaja Ritva Salomaa-Santala, joka on itse muun muassa tehnyt taidetta yli 30 vuotta.

Erilaisia rajapintoja tapailevasta yhteistyöstä löytyy sytykettä myös aluekehitysjohtaja **Janne Antikaisen** mielestä. Antikainen edustaa Työ- ja elinkeinoministeriötä, joka pyörittää Koheesio ja kilpailukykyohjelma KOKO:a, jossa toimii myös alueiden välinen luovien alojen verkosto. Ohjelma etsii alueellisia vahvuuksia, joista voi synnyttää liiketoiminnallisia kärkiä. Yksittäisten toimialojen kehittämishankkeiden rinnalle näyttäisi nousevan laajempia toimintaympäristöjen kehittämishankkeita, jotka seminaarilaisten kaipaamalla tavalla yhdistäisivät luovasti erilaista osaamista yli toimialarajojen.

– Miksikö tällaista aluekehittämistä? Elämme verkottumisen vuosikymmentä. He, jotka sen osaavat keskenään ja alueellisesti, ovat voittajia. Vielä suurempia voittajia ovat toimijat, jotka osaavat verkottumisen ylläalueellisesti, Antikainen tiivistää.

Kirsi Kaunisharju: "Opetusministeriön luovien alojen kehittämishjelma toteutuu hankkeina. Ohjelmassa on jo mukana 14 hanketta. Hakuja on vielä kaksi."

Silja Suntola: "Luovan Suomen on oltava myös yhteiskunnallisen keskustelun vauhdittaja."

Janne Antikainen: "Rajapintojen välisestä yhteistyöstä syntyy sytykettä. Yli rajojen verkottujat ovat voittajia."

Monenlaisesta tekemisestä organisoituun elinkeinotoimintaan

Useiden asioiden kytkemisestä yhteen on kyse myös Maaseudun kehittämissuunnitelmassa.

– Erityisesti maaseudulla näkyy, miten yksityinen ja yleinen nivoutuvat yhteen. Monenlaisesta tekemisestä toivotaan syntyvän elinkeinollinen kokonaisuus, koska muuta leipäpuuta ei usein ole. Maaseudulla osaamista tarvitaan nimenomaan siihen, miten yhdistää monipuolinen tekeminen organisoiduksi toiminnaksi, jaostopäällikkö **Sirpa Karjalainen** Maa- ja metsätalousministeriöstä sanoo.

Maaseudun luovan liiketoiminnan kehittäminen vaatii tukea paitsi toimialoittain myös yritys-kohtaisesti. Kulttuurin, luonnon, tapahtumien ja ruoan ympärillä on vielä paljon tilaa elinvoimaiselle liiketoiminnalle. Osaamisen rinnalla korostuvat myös alueen vetovoimaisuus ja viihtyvyys. Taiteilija Osmo Rauhala muistuttaa, että Unescon luovien kaupunkien listalle nousseen entisen aavikkokaupunki Santa Fen tai Espanjan Bilbaon ihme on mahdollista myös Suomessa.

Karjalainen luettelee pitkän listan Suomessa jo tuettuja hankkeita; aktiivimatkailusta kulttuuritapahtumiin, kylätapahtumista tatinpoiminnan MM-kisoihin. Olennaista toiminnassa on, että se on elävää. Jo olemassa oleville kotiseutumuseoille hankerahaa ei lohkea.

Verkostoitumisen tukemiseen maaseudun kehittämissuunnitelma on kehittänyt oman Leader-toimintansa.

– Toiminnan on oltava elävää kulttuuria, joka tekee tilaa ja asioita näkyväksi ja mahdolliseksi. Käsi- ja taideteollisuus on keskeistä. Kytkisin toiminnan myös ruokaan, josta emme vielä osaa tai uskalla

Sirpa Karjalainen: ”Maaseudun luovan toiminnan on oltava elävää kulttuuria, joka tekee asioita näkyväksi ja mahdolliseksi. Käsi- ja taideteollisuus on keskeistä, mutta myös ruokakulttuurissa on paljon mahdollisuuksia.”

nauttia täysin. Tämä on kuitenkin tulossa, Karjalainen sanoo.

Juuri rajapinnoilla ne lamput syttyvät ja luovuus kukkii. Internet on nykyisin voimakkaasti yhdistävä tekijä. Siksi verkon kehittämiseen maaseudulla myös satsataan. Maaseudun kehittämissuunnitelma pistää kuluvalle ohjelmakaudella 25 miljoonaa euroa haja-asutusalueiden laajakaistaverkkojen kehittämiseen.

Karjalainen huomauttaa, että internetissä myös tapahtuu nyt paljon. Yhteys eri ympäristöihin syntyy luontevasti verkossa riippumatta siitä, missä sisällöntuotanto tapahtuu. Internet yhdistää maaseudulla asuvat kasvukeskuksiin, sillä molempia tarvitaan; maaseudun rauhaa ja kaupunkien ääntä.

Pieniä Ihmeitä -tapahtuman järjestäjät

**Luova Suomi
Maaseutuverkosto
KOKO / Luovien alojen verkosto
Kulttuuriteemaryhmä**